בית המשפט המחוזי בירושלים

23 אפריל 2017

ת"צ 24183-11-15 שמעון ואח' נ' מרב - מזון כל בע"מ

בפני כב' השופטת תמר בזק רפפורט

<u>המבקשים:</u> **1.יאיר שמעון**
2.יצחק שמעון
ע"י ב"כ עו"ד יוחי גבע ועו"ד טל רכניץ

נגד

<u>המשיבה:</u> **מרב - מזון כל בע"מ**
ע"י ב"כ עו"ד יוני פולק ועו"ד אמיר דולב

<u>פסק דין</u>

בקשה לאישור הסדר פשרה מתוקן בתובענה ייצוגית, בהתאם לסעיפים 18-19 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן – החוק).

להשלמת התמונה יוער כבר עתה, כי הסדר הפשרה המקורי תוקן בעקבות הערות בית המשפט במהלך דיון קדם המשפט שנערך בפניי ביום 5.2.2017. הסדר הפשרה המתוקן נועד לשפר את מנגנון מתן סכום ההשבה הכולל, עליו הוסכם במסגרת הסדר הפשרה המקורי.

מכל מקום, לאחר קבלת הבקשה לאישור הסדר פשרה המקורי, הוריתי ביום 26.10.2016 על פרסום אודותיה כדין, וכך פעלו הצדדים. המועד להגשת התנגדויות חלף, ללא שהוגשו התנגדויות. נציגת היועץ המשפטי לממשלה הודיעה עוד ביום 30.1.2017, כי אין התנגדות מצד היועץ לאישור הסדר הפשרה, וכי היא מותירה את ההכרעה לשיקול בית המשפט.

עניינה של התובענה בתמצית

1. ביום 16.11.2015, הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת מרב מזון כל ע"מ (להלן – המשיבה), אשר עניינה הטעיית הצרכן באשר למשקל מוצרי הבשר והעופות הנמכרים על ידה. בבקשת האישור נטען, כי המשיבה מטעה את הצרכנים עת היא שוקלת את מוצרי הבשר והעופות הנמכרים על ידה, בין אם קפואים ובין אם טריים,

יחד עם המגשית או תבנית האריזה של המוצר, כך שנוצר מצב לפיו הצרכן משלם למעשה בגין משקל המגשית את מחיר המוצר וזאת שלא כדין. בכך, טענו המבקשים, הטעתה המשיבה את הצרכנים והציגה בפניהם מצג שווא ביחס למשקל המוצר שאותו היא מוכרת.

2. כן נטען בבקשת האישור, כי בניגוד לנדרש בהתאם להוראות חוק הגנת הצרכן, המשיבה אינה מדביקה על גבי המוצרים הארוזים במקררים ובמקפיאים מדבקה המפרטת את משקל המוצר נטו, ללא משקל האריזה, ומחירו. לטענת המבקשים, בעת הרכישה בסניפי המשיבה, נשקל המוצר בקופה עם אריזתו ובכך למעשה מחייבת המשיבה את הצרכן בגין משקל האריזה, שלא כדין. עוד נטען, כי הצרכנים רכשו את מוצרי המשיבה מבלי להיות מודעים לעובדה שמשקלם האמיתי של המוצרים פחות מזה המצוין על גבי חשבונית הרכישה, ובמקרה של מוצרים שנארזו במעדנייה, גם פחות מהמשקל שצוין על גבי המדבקה שהודבקה על אריזת המוצר במעדנייה.

3. במסגרת בקשת האישור, פורטו 10 בדיקות שערכו המבקשים במועדים שונים ובסניפים שונים של רשת המשיבה, שבהם נרכשו 25 מוצרים. כעולה מהבקשה, בהתאם לממצאים של בדיקת המבקשים, בכל אחת מהבדיקות שקלה המשיבה את המגשית יחד עם המוצר, ובכך חייבה המשיבה באופן קבוע ושיטתי את לקוחותיה חיוב שלא כדין.

4. בבקשת האישור נטען, כי התנהלות המשיבה נעשתה תוך הפרת חובה חקוקה, ביצוע הטעיה חמורה במעשה ובמחדל, הפרת חובות גילוי והפרת חובות חוזיות, פגיעה באוטונומיה של הפרט, והכל תוך הפרת חובת תום הלב המוטלת על עוסקים כדוגמת המשיבה.

5. נוכח זאת, עתרו המבקשים להורות למשיבה לציין על גבי אריזת מוצרים אלה את משקלם נטו, ללא משקל המגשית, וכן את תאריך השקילה. כן עתרו המבקשים להשבת הכספים אותם שילמו הצרכנים ביתר.

6. לאחר שהוגשה התובענה ובקשת האישור, החל משא ומתן בין הצדדים על מנת להגיע להסדר ראוי אשר ייתר את הצורך בהגשת כתב תשובה.

7. כעולה מהבקשה לאישור הסדר הפשרה המתוקן, הסבירה המשיבה לבאי-כוח המבקשים את נהליה ביחס לאופן אריזת המוצרים הנדונים. אשר למוצרים שנשקלו ונארזו שלא על ידי היצרן אלא בסניפי המשיבה, טענה המשיבה כי היא מנטרלת את משקל האריזה לפני שהיא שוקלת ומסמנת את משקל המוצר. לדברי המשיבה, שקילת המוצר מתבצעת באופן הבא: עובד המשיבה מניח מגשית ריקה על המשקל הדיגיטלי, לוחץ על כפתור "T" (="טרה"), ואז מתבצעת פעולה של איפוס המשקל והפחתת משקל המגשית. לאחר מכן, מתבצעת שקילת המוצר, כשהמשקל ההתחלתי יהיה בהפחתת משקל המגשית הריקה. מאחר שלאור הנטען בבקשת האישור, ייתכן שלא כל עובדי המשיבה נהגו כך לגבי מוצרים שנשקלו ונארזו בסניפי המשיבה, התחייבה המשיבה לשוב ולרענן את נהליה, ולוודא להקפיד כי כל העובדים העוסקים בכך יבצעו את השקילה באופן זה.

8. אשר למוצרים המגיעים ארוזים מראש על ידי היצרן, טענה המשיבה, כי כפי שהתברר, אכן חלק מהמוצרים לא כללו ציון משקלם על גבי המוצרים עצמם. לדברי המשיבה, מוצרים אלה נשקלו לעיני הלקוח במשקל הקופה כשהם נשקלים עם האריזה. במצב דברים זה, כך טענה המשיבה, רואים הצרכנים במו עיניהם כי השקילה של מוצרים ארוזים אלה נעשית עם המגשית ואין כל מצג שווא כלפי הצרכנים באשר לאופן השקילה.

9. עוד טענה המשיבה בפני ב"כ המבקשים, כי לא הייתה כל הטעיה מצידה, שעה שאופן השקילה נעשה באופן גלוי וברור לעיני הצרכן, והלה מודע לשקילת המוצר עם המגשית. כן טענה, כי משקל המגשיות המשמשות לאריזות מוצרי העוף והבשר בסניפי הרשת עומד על 5-12 גרם, ולא כנטען. עוד ביקשה המשיבה להבהיר, כי מדובר במגשים הסופגים נוזלים ועל כן ייתכן שבשל כך עת שקלו המבקשים את המגשית, לאחר שהיה בה מוצר שהפריש לתוכה נוזלים, התקבלו תוצאות גבוהות יותר. כן הובהר, כי טווח הסטייה המותר של המשקלים הנבדקים על פי דין, הינו 5 גרם ומעלה, כלומר, במוצר שמשקלו 1 ק"ג אזי טווח הסטייה הינו 995-1005 גרם. כן טענה המשיבה בפני המבקשים, כי הטענות בדבר נזק מבוססות על הערכות שגויות ומנופחות ביחס להיקף פעילות המשיבה במחלקת הבשר בסניפי הרשת.

10. המבקשים מצידם דוחים את הטענות אשר העלתה המשיבה.

11. מכל מקום, הבהירה המשיבה לב"כ המבקשים, כי בעקבות הגשת בקשת האישור, החלה במהלך כללי לפיו מוצרים ארוזים מראש יגיעו מיצרני המוצרים כשהם כוללים מדבקת שקילה נטו. כן הובהר, כי מוצרים שלא יגיעו עם מדבקת שקילה, יישקלו בסניפי המשיבה ללא משקל האריזה.

12. בנסיבות אלה, לנוכח רענון ועדכון נהלי המשיבה, כמו גם שינוי התנהלות המשיבה באופן ההולם את דרישות המבקשים, ובשים לב לנתונים שהוצגו על ידי ב"כ המשיבה ביחס להיקף הכספי של הטענות המועלות בבקשת האישור, הגיעו ב"כ הצדדים להסכמה על סיום ההליך המשפטי, בכפוף להסכמות שהושגו בין הצדדים, כפי שיפורט להלן.

עיקרי הסדר הפשרה המתוקן

13. הצדדים הגישו ביום 6.9.2016, את הסדר הפשרה המקורי, אשר הותווה בסיועו של המגשר, כב' השופט (בדימוס) שאול מנהיים. כאן המקום לציין, כי במסגרת ההסדר המקורי הוסכם, כי המשיבה תעניק הטבה לציבור בסך כולל של 2,150,000 ₪ באמצעות מתן הנחה בשיעור של 2% ממחירם הכולל של כלל מוצרי הבשר והעוף, הקפואים והטריים. לאחר דיון קדם משפט שהתקיים בפניי, ביום 5.2.2017, בעקבות הערות בית המשפט ביחס להסדר המוצע, הסכימו הצדדים על מנגנון שנועד לשפר את אופן יישום מתן ההטבה, מבלי ששונה סכום ההטבה הכולל שהוצע במסגרת הסדר הפשרה המקורי. לפיכך, הגישו הצדדים, ביום 13.2.2017, הסדר פשרה מתוקן.

14. במסגרת הסדר הפשרה המתוקן הוסכם כי המשיבה תעניק לטובת חברי הקבוצה וכלל הציבור, החל מ-45 יום ממועד אישור הסדר הפשרה על ידי בית המשפט, הטבה לציבור בהתאם למנגנון הבא:

המשיבה תעניק הנחה לטובת הצרכנים בשיעור של 10% (חלף הנחה של 2% כמוצע בהסדר הפשרה המקורי) ממחירם של כלל מוצרי הבשר והעוף הקפוא והטרי (גלם – כגון חלקי בשר ועוף), להבדיל ממוצרים שאינם גלם (כגון שניצל מוכן, קבב, המבורגר וכיו"ב), הנמכרים בסניפי הרשת, וזאת תוך מגבלת מימוש של רכישת 3 ק"ג מהמוצרים לכל היותר ללקוח אחד בקנייה אחת, כך שבסך הכל שיעור ההחזר הכספי הכולל יעמוד על סך של

1,650,000 ₪. מתן ההטבה יצוין במסגרת החשבוניות שיופקו ללקוחות המשיבה אשר ירכשו את המוצרים נושא ההטבה, וזאת כאמור עד לתשלום מלוא ההטבה. בהקשר זה יוער, כי במהלך הדיון שנערך בפניי, הבהיר בא כוחה של המשיבה בתשובתו לשאלת בית המשפט, כי ציבור הצרכנים יוכל לדעת כי מדובר בהטבה שניתנה בגין הסדר הפשרה ולא בהנחה מתוכננת מראש, מאחר שבחשבונית שיקבל הלקוח בקופה יצוין הן מחיר המוצר והן שיעור ההנחה בגין תביעה ייצוגית. כמו כן, בהודעת הבהרה מטעם המשיבה מיום 2.4.2017, אשר הוגשה בעקבות החלטתי מיום 30.3.2017, צוין כי ההנחה תינתן בקופה בלבד, וכי המחיר המוזל לא יפורסם בידי המשיבה בחנויות או באופן אחר לרבות בפרסומים, מודעות ושלטים, ויודע כאמור בקופה בלבד. מתכונת זו מעודדת קביעת מחיר מוצא ריאלי תחרותי, ולא מחיר מנופח מלאכותי.

כעולה מהסדר הפשרה המתוקן, בשים לעובדה כי המשיבה הינה עסק בצמיחה, כך שבעוד שבשנת 2009 הפעילה סניף אחד בלבד, וכעת מפעילה המשיבה 15 סניפים, ובשים לב להיקף מכירות המוצרים לגביהם תינתן ההנחה, וכן שיעור ההנחה של 10% כמפורט לעיל, הצפי לביצוע ההשבה עומד על מספר חודשים ממועד אישור הסדר הפשרה. במסגרת הסדר הפשרה המתוקן הובהר, כי אישור רו"ח המשיבה על סיום מתן ההטבה יימסר עם סיום הביצוע לב"כ המבקשים וכן לבית המשפט.

בנוסף, על-פי המתווה המוסכם, תתרום המשיבה סך של 500,000 ₪ לטובת הקרן לניהול ולחלוקת כספים שהוקמה מכוח סעיף 27א לחוק תובענות ייצוגיות, וזאת לאחר סיום תשלום מלוא ההטבה לצרכנים המתוארת לעיל.

דהיינו, סך ההטבה הניתנת לציבור, עומד על 2,150,000 ₪, כפיצוי בגין נזקי העבר (להלן – סכום הפשרה הכולל).

15. בהתאם להסכמת הצדדים, קיום התחייבויות אלה של המשיבה יהוו סעד מלא וסופי ביחס לכל הטענות והתביעות של המבקשים וחברי הקבוצה הנזכרות בבקשת האישור.

16. כן הוסכם, כי הסדר הפשרה מגבש מעשה בית דין כלפי קבוצת התובעים בכל העילות והסעדים הנובעים מבקשת האישור, ובכפוף לאישורו מוותרים חברי הקבוצה על

כל טענה, דרישה, זכות או עילה הקשורות לאיזה מן הטענות והסעדים שהתבקשו בהליך זה.

דיון

ההסדר הינו דרך יעילה והוגנת להכרעה במחלוקת

17. נוכח ההסדר לפרטיו, ובכללם הנתונים החסויים שהציגה המשיבה לבית המשפט, בהתחשב בסיכויי התובענה ובעלויות הגבוהות הכרוכות בניהולה, וכן בהינתן התועלת הממשית לציבור הצרכנים לנוכח תיקון נהלי המשיבה ביחס לעתיד וסכום ההשבה הכולל בגין נזקי העבר, נראה כי הסדר הפשרה ראוי והוגן ומהווה את הדרך היעילה להכרעה במחלוקת בין הצדדים.

18. ההסדר מעניק השבה ישירה באמצעות הטבה לצרכנים בסך של 1,650,000 ₪, באופן שבו המשיבה תעניק הנחה לטובת הצרכנים, וכן השבה עקיפה באמצעות מתן תרומה בסך של 500,000 ₪ לטובת הקרן לניהול וחלוקת כספים שהוקמה מכוח סעיף 27א לחוק התובענות הייצוגיות. לאחר שעיינתי בנתונים החסויים שהגישה המשיבה, המבהירים את היקף ההשבה הכולל, הן באופן ישיר והן באופן עקיף, הגעתי לכלל מסקנה כי שיעור הפיצוי לציבור הולם בנסיבות העניין. כמו כן, מנגנון ההשבה העקיפה באמצעות מתן תרומה כסעד לטובת הציבור, הינו מנגנון ראוי והולם בנסיבות העניין. עוד יש להדגיש, כי כעולה מהסדר הפשרה, מעריכה המשיבה כי ביצוע ההשבה יושלם תוך חודשים ספורים ממועד אישור ההסדר על ידי בית המשפט, כך שהשלמת הפיצוי לציבור בגין נזקי העבר תיעשה תוך פרק זמן סביר.

הגדרת חברי הקבוצה

19. חברי קבוצת התובעים, בהתאם להגדרתם בהסדר הפשרה, הם: כל הצרכנים שרכשו עופות או מוצרי בשר שונים, קפואים או טריים, שנשקלו בסניפי המשיבה ונמכרו תוך שהמחיר ששולם עבורם בגין משקלם כולל את משקל המגשית או תבנית האריזה של

המוצרים, וזאת מיום פתיחת הסניף הראשון של המשיבה ועד מועד אישור הסדר הפשרה בפסק דין.

שאלות משותפות

20. השאלות המשותפות לכלל חברי הקבוצה, נוגעות לטענה בדבר הטעייה מצד המשיבה ביחס למשקל האמיתי של מוצריה.

עילות התביעה

21. העילות והסעדים שלגביהם יהווה הסדר הפשרה מעשה בית דין הם: הטעיה צרכנית לפי סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981; התעשרות שלא כדין לפי סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979; והפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].

מינוי בודק

22. הצדדים ביקשו להימנע ממינוי בודק. החלטתי להיעתר לבקשה זו. המתווה בדבר היקף ההטבה שתינתן לצרכנים וכן בדבר סכום התרומה שתועבר לקרן מכוח סעיף 27א לחוק תובענות ייצוגיות גובש בסיועו של מגשר נטול פניות. בנוסף, המשיבה הציגה בפני בית המשפט את הנתונים הדרושים להבהרת היקף סכום ההשבה הכולל. הערכת סיכויי התובענה על רקע נתונים אלה הינה עניין משפטי מובהק, שאינו מצדיק מינוי בודק. לנוכח הערכת הסיכונים שבניהול ההליך, מוצאת אני כי מנגנון הפיצוי המוצע ראוי בנסיבות העניין ומצדיק הימנעות ממינוי בודק.

גמול ושכר טרחה

23. הצדדים המליצו כי הגמול המשיבה תשלם למבקשים גמול בסך של 70,000 ₪, ולב"כ המשיבה שכר טרחה בסך של 280,000 ₪ בתוספת מע"מ. בהתחשב בהיקף ההטבה

אשר תינתן לציבור בגין העבר, ובהינתן התועלת הכספית לציבור הצרכנים אשר תצמח משינוי נהלי המשיבה מעתה והלאה, סבורני כי ההישג אליו הגיעו המבקשים מצדיק את שיעור הגמול ושכר הטרחה המוצעים, שאינם חורגים מן הסביר. יובהר, כי המדובר בסכומים שנפסקים בנוסף לסכום הפשרה ואינם באים על חשבון ההשבה שתינתן ללקוחות או התרומה לקרן.

סוף דבר

24. סיכומו של דבר, המשיבה תעניק החזר כספי לציבור בסך של 1,650,000 ₪ באמצעות הנחה בשיעור של 10% ממחירם של כלל מוצרי הבשר והעוף הקפוא והטרי הנמכרים בסניפי הרשת, בהתאם לתנאים הקבועים בהסדר הפשרה. בנוסף, תתרום המשיבה סך של 500,000 ₪ לקרן שהוקמה מכוח סעיף 27א לחוק תובענות ייצוגיות. סכום כסף זה יוקדש לתחום הצרכני, ככל שהדבר מתאפשר בנסיבות העניין, ובהתאם לנהלי הקרן ולשיקול דעת הועדה אשר תוקם לצורך כך מכוח החוק.

25. לאור כל האמור, הנני מאשרת את הסדר הפשרה בין הצדדים ונותנת לו תוקף של פסק דין, תוך אימוץ המלצות הצדדים בדבר תשלום הגמול ושכר הטרחה.

26. הגמול ושכר הטרחה ישולמו על ידי המשיבה תוך 45 יום ממועד ביצוע הסכם הפשרה, אולם זאת בכפוף לאישור בית המשפט, ולאחר שב"כ המבקשת יודיע בהודעה הנתמכת בתצהיר וכן באישור מטעם רו"ח המשיבה לפיהם קוימה במלואה התחייבות המשיבה הן להשבה הישירה של מתן הנחה לטובת הצרכנים, והן להשבה עקיפה באמצעות מתן תרומה לקרן שהוקמה מכוח החוק. עוד אני מורה, כי כבר בשלב זה תשלם המשיבה על חשבון שכר הטרחה והגמול - שכר טרחה בשיעור של 100,000 ₪ בתוספת מע"מ, וגמול בשיעור של 25,000 ₪.

27. אני מורה על פרסום הודעה לפי סעיף 25(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, לפי נוסח שיובא לאישורי בתוך 14 יום.

התיק יובא בפניי ביום 11.5.2017.

ניתן היום, כ"ז ניסן תשע"ז, 23 אפריל 2017, בהיעדר הצדדים.

תמר בזק רפפורט, שופטת